

Gade (SF):

Når SF her ved tredjebehandlingen vil stemme for lovforslaget, som det foreligger, er det, fordi der er tale om en nedsættelse af tilskuddet til dræning, men det er især, fordi tilskuddet til dræning af enge er fjernet, og vi opfatter det som et vigtigt miljømæssigt fremskridt, at vi fik den bestemmelse ind i lovforslaget ved anden behandling. Vi synes også, at det er et håndslag til de grønne organisationers kampagne for grønne enge; og som et skridt i retning af, at vi måske på lidt længere sigt kan få en reel fredning af disse engområder, vil vi støtte lovforslaget, som det nu foreligger.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges enstemmigt med 146 stemmer.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Anden (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 59:

Forslag til folketingsbeslutning om udarbejdelse af en finansieringsreform for landbruget.

Af Bjørn Westh (S), Gade (SF) og Ole Vig Jensen (RV) m.fl.

(Fremsat 15/1 85. Første behandling 30/1 85. Betænkning 7/2 85).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Ændringsforslaget sattes først til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Ændringsforslaget vedtoges uden afstemning.

Forslaget som helhed sattes derefter til forhandling.

*Forhandling***Stavad (S):**

Der er jo sket et og andet, siden vi havde beslutningsforslaget til første behandling. Vi må vel sige, at det er stormfulde møder, der har været i landbrugs- og fiskeriudvalget, og vi er nået hele følelsesregisteret igennem. Det står vi faktisk uforstående over for. Det, vi behandler, er et beslutningsforslag, som pålægger regeringen at komme med et lovforslag udarbejdet på baggrund af et tværpolitisk udvalgsarbejde under Danske Husmandsforeninger, og vi håber, når vi får lovforslaget frem, at der bliver mulighed for at grave dybt ned i detaljerne, således at den landmand, der skal bruge forslaget, dvs. bruge den finansiering, som er foreslået, har det bedst mulige beslutningsgrundlag.

Det var også baggrunden for, at vi i socialdemokratiet var af den opfattelse, at beslutningsforslaget ikke nødvendigvis skulle have en meget detaljeret behandling, da vi jo senere i denne folketingssamling ville komme til at behandle detaljerne, men alligevel vil jeg da gerne starte med at sige tak til landbrugsministeren og andre ministerier, som har fået stillet spørgsmål, for den hurtige behandling, man har givet det. Jeg synes, det er udmærket, at vi derigennem har fået et materiale, som også kan overgå til selve lovforslaget, når vi når frem til det, og jeg synes, det er prisværdigt, at man har fået så mange besvarelser frem i løbet af så kort tid, så der skal i hvert fald i den sammenhæng lyde en tak til de pågældende ministre og ministerier.

Virkningen af det forslag, som vi behandler, er for det første, at det bliver lettere for den unge landmand at etablere sig. Vi har en situation, hvor kapitalbehovet i landbruget bliver større og større. Det gælder ikke mindst i forbindelse med etablering, hvor vi bevæger os henimod en situation, hvor det kun er unge mennesker, som har en meget stor kapital bag sig, eller som kan overtage en fædrengård, der har mulighed for at etablere sig i landbruget. Det mener vi er en uheldig udvikling, og derfor vil det forslag, som vi her får lagt frem, give mulighed for, at den unge landmand uden den store kapitalbaggrund også kan etablere sig i landbru-

[Stavad]

get. Dermed får vi forhåbentlig også mulighed for, at flere vil søge vore landbrugsskoler med henblik på at få en landbrugsuddannelse, sådan at landbrugserhvervet fortsat også kan hente inspiration udefra. Det mener vi er vigtigt.

Vi mener også, at det er vigtigt i den strukturudvikling, som vi er inde i, at de brug, der i dag har et for lille jordtilliggende i forhold til en stor animalsk produktion, igennem dette forslag får en finansieringsreform tilbudt, en finansieringsmulighed, som gør, at man fra første år, hvor man har købt ny jord til, kan få et positivt dækningsbidrag af den jord, som man erhverver sig, hvor vi i dag med de eksisterende finansieringsmuligheder må se i øjnene, at hvis man skal hen og tilkøbe yderligere jord til en ejendom, så må man sende penge med de første mange år, fordi afkastet fra jorden ikke står i et rimeligt forhold til den rentebelastning, som man påtager sig. I forhold til strukturudviklingen i retning af at opretholde flest mulige bæredygtige brug er det derfor vigtigt, at vi får dette tilbud frem til landmanden.

Dernæst er der gældsombytningsssituationen. Jeg vil gerne sige til de kritikere, der har været i den sammenhæng, at vi ikke mener, at dette forslag løser problemstillingen for den landmand, der skylder 110 pct. af sine aktiver. I den situation er der ikke andet end en decideret gældssanering, som man kan gå ind og hjælpe med. Men det kan hjælpe f.eks. den gruppe, som man har givet betegnelsen »sølvbryllupslandmænd«, dem, som sidder med en gældsprocent på et sted imellem 50 og 70, som mangler 5, 10, 15 år, indtil de bliver pensioneret, og som med en sådan gældsombytning kan få sænket ydelserne så meget, at de kan leve rimeligt og fornuftigt på deres ejendom, indtil de bliver pensioneret, og uden at de skal kastes ud på et arbejdsmarked, hvor vi må sige, at udbuddet af arbejde er væsentlig mindre end efterspørgslen efter at komme i arbejde.

Endelig vil jeg gerne understrege, at det forslag, som vi behandler, er et forslag, som er kommet til verden i et samspil imellem politikere og landmænd; vi har politisk siddet omkring bordet og har kastet de muligheder, som vi kunne se, frem til debat. Landmanden har sorteret og sagt: de dele kan vi ikke bruge, og er kommet med sine forslag, og derigennem har vi fået bundet en buk af

finansieringsforslag, som den praktiske landmand har sagt god for, og som vi er nogle stykker her i folketinget, der har sagt vi ville arbejde for, og det er baggrunden for, vi har forslaget til behandling. Danske Husmandsforeninger, Dansk Erhvervsgartnerforening og Landbougdom har været med. Gartnerne har ikke siddet med ved selve udformningen, men har fuldt ud tilsluttet sig forslaget, og derfor er det en bred vifte af landbrugsorganisationer, som har bedt om dette forslag. Det synes jeg ikke er uvæsentligt i denne sammenhæng.

Der er også under debatten blevet spurgt, hvilke landmænd der så kan benytte forslaget. Er det for landmænd, som ingen skatteevne har, eller er det også for landmænd med skatteevne? Her synes jeg det er vigtigt at få slået fast endnu en gang, at ifølge de beregninger, vi har fået fra landbrugsministeriet, vil der være en fordel selv for en landmand med en skatteevne svarende til 1. trin i skatteskalaen, ganske vist en beskedent fordel. Men den unge landmand, som etablerer sig, og som typisk starter med en periode uden skatteevne og senere får skatteevne, vil altså have fordel af det, ikke mindst hvis vi tænker på de forhandlinger om en skattereform, der pågår i øjeblikket, hvor såvel socialdemokratiet som regeringen har spillet ud med, at vi skal have lavet en virksomhedsskatteordning for landbruget, således at den del af optjeningen i landbruget, som ikke bliver trukket ud til forbrug, skal beskattes med den samme procentdel som i aktieselskaberne. Og i det øjeblik vi er nået dertil, betyder det, at det for alle landmænd vil være en fordel med den finansieringsmulighed, som vi her lægger frem.

Jeg har tidligere nævnt den unge landmand, der skal etablere sig. Her må vi jo sige, at vilkårene er ikke blevet forbedret. Landbrugsministeren har i øjeblikket et lovforslag liggende her i folketinget, som efter en samlet vurdering fra landbrugsorganisationerne betyder, at den statslige støtte i forbindelse med etablering for yngre landmænd bliver forringet med 25 pct. Vi håber selvfølgelig, at vi kan få rettet op på det, inden det når til tredje behandling, men sker det ikke, så må vi sige, at behovet for en reform som den, vi lægger op til her, bliver endnu mere påtrængende.

[Stavad]

Der er en enkelt ting i betænkningen, som jeg undrer mig over. Der står nemlig i betænkningen, at et mindretal (det konservative folkepartis, venstres og kristeligt folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller forslaget til folketingsbeslutning til forkastelse ved 2. (sidste) behandling. Det undrer mig, da kristeligt folkepartis repræsentant i landbrugsudvalget er hr. Arne Bjerregaard, og hr. Arne Bjerregaard sagde ved førstebehandlingen klart, at han under ingen omstændigheder kunne stemme imod dette forslag. Derfor ville jeg da godt spørge hr. Arne Bjerregaard, om man i regeringspartierne har taget ham til indtægt for noget, som han ikke står for. Det tror jeg mest på, for hr. Arne Bjerregaard er normalt en meget vederhæftig person, der ikke løber fra noget mellem anden- og tredjebehandlingen, så derfor synes jeg, det er vigtigt at få det på plads, at man ikke i regeringspartierne har taget et forkert udgangspunkt.

Må jeg så gøre en sidste bemærkning, som skal gælde beskatningen af disse obligationer. Jeg synes, det er meget trist, at man fra regeringspartiernes side ikke har ønsket at gå ind i en saglig debat om landbrugets problemer og landbrugets forhold og derfor er forfaldet til at tale om forligsbud. Socialdemokratiet er af den klare opfattelse, at det forslag, som vi her behandler, ligger inden for det forlig, som blev aftalt imellem regeringspartierne og socialdemokratiet. Man har været så ivrig efter at forsøge at dokumentere noget andet, at man åbenbart fuldstændig har glemt, hvad det går ud på. Eksempelvis fik vi i landbrugsudvalget et svar fra statsministeren, hvor statsministeren taler om et forlig imellem regeringspartierne, socialdemokratiet og det radikale venstre. Det radikale venstre har ikke deltaget i forliget, og derfor kan man jo spørge, hvor meget man egentlig har beskæftiget sig med forligets indhold, når man ikke engang ved, hvem man har indgået forliget med.

Men jeg håber uanset den debat, der har været, at vi kan få en positiv mulighed for at hjælpe landbruget med dette forslag. Socialdemokratiet er fortsat parat til dialog og samarbejde og ikke til konfrontation. Det er ikke det, vi ønsker, vi ønsker at samarbejde om en løsning af disse problemer. Vi håber, at regeringspartierne har den samme intention.

Rønholt (KF):

Efter første behandling og efter en udvalgsbehandling, der gennemgik forslaget såvel med hensyn til dets virkning som politisk, finder det konservative folkeparti ikke forslaget tilstrækkelig gennemarbejdet.

Det er principielt uhensigtsmæssigt at indføre indekslån til erhvervslivet, hvor der bør være mere sammenhæng mellem et låns løbetid og den virketid eller nedslidningstid, som investeringsobjektet har. Bedre bliver det ikke, at lånet indekseres på et grundlag, der ikke har sammenhæng med indtjeningen. I en tid hvor EFs landbrugspriser for andet år i træk er faldende – og hvem ved, hvornår der er belæg for at lade dem stige? – kan det være ødelæggende for et erhverv, hvis restgælden indekseres efter reguleringspristallet.

De politiske betænkeligheder er næsten værre, for af bilagene til betænkningen fremgår det af svar fra både statsministeren og justitsministeren, at der ikke er overensstemmelse mellem indholdet af dette beslutningsforslag og det mellem regeringen og socialdemokratiet indgåede realrenteforlig, og jeg vil gerne spørge socialdemokratiet: vil socialdemokratiet ved tredje behandling stemme for et lovforslag, der kræver udstedelse af delvis indekserede obligationer, selv om disse ikke er indeholdt i realrenteforliget? Vil socialdemokratiet ved tredje behandling stemme for et lovforslag, der kræver udstedelse af afdragsfri obligationer, selv om de ikke er indeholdt i realrenteforliget? Vil socialdemokratiet ved tredje behandling stemme for et lovforslag, der gør det muligt at finansiere investeringer i jord og løsøre eller til refinansiering, til trods for at det ikke i dag er indeholdt i realrenteforliget?

Til sidst: gør de bemærkninger, der er i betænkningens bilag 3, som er fremført af Nationalbanken, ikke indtryk på socialdemokratiet?

Det konservative folkeparti kan ikke stemme for beslutningsforslaget, så længe alle de førnævnte forhold ikke er afklaret.

Ivar Hansen (V):

Ved førstebehandlingen havde vi en ret lang og indgående debat om dette beslutningsforslag, og jeg havde her også lejlighed til på venstres vegne at fremføre en lang række principielle betænkeligheder ved gen-

[Ivar Hansen]

nemførelsen af et forslag af denne karakter. Jeg skal derfor ikke i dag ved anden (sidste) behandling gentage disse synspunkter, men alene henvise til det betækningsbidrag, de tre regeringspartier har afgivet til betænkningen, hvor vi for det første nævner, at vi må opfatte et forslag af denne karakter, især hvad det skattemæssige angår, som et brud på en tidligere politisk aftale mellem regeringspartierne og socialdemokratiet om realrenteskat. Det er i øvrigt også en problemstilling, som er kommenteret af Nationalbanken i det vedhæftede bilag, og jeg skal for en sikkerheds skyld og for en ordens skyld gøre opmærksom på, at det selvfølgelig er et synspunkt, der ikke vil blive ændret af det forhold, at beslutningsforslaget måtte blive vedtaget, og at regeringen dermed bliver tvunget til at fremsætte et lovforslag.

Der bliver ligeledes gjort opmærksom på, at det af mange grunde må findes uhensigtsmæssigt at gennemføre et forslag af denne karakter i henseende til de finansielle forvridninger, der vil ske i landbruget med gennemførelsen af et forslag af denne karakter. Det er i øvrigt også en problemstilling, som er kommenteret i Nationalbankens bilag, der er vedhæftet.

Det er blevet nævnt, at et forslag af denne karakter vil gøre det lettere for den unge landmand at etablere sig, og det er selvfølgelig et synspunkt, man kan gøre gældende. Jeg synes, at man til et sådant synspunkt bør føje, at det, den unge landmand i givet fald får med i tilgift, er en gæld på ejendommen, som vokser og vokser, og alt taget i betragtning er det efter min opfattelse et forslag, som, hvis man forestillede sig, at det blev brugt i større udstrækning, ville medføre, at landbrugets samlede gæld ville vokse. Man kan med stor styrke rejse det spørgsmål, hvilke problemer generationsskiftet i dansk landbrug i øvrigt vil medføre, hvis indeksfinansieringen måtte blive brugt i større udstrækning. Jeg er meget overbevist om, at det i virkeligheden ville medføre, at generationsskiftet i det lange løb ville blive stærkt vanskeliggjort.

Af de grunde, jeg har nævnt, og af de mere principielle årsager, der blev gjort gældende fra vores side ved første behandling, kan vi ikke tiltræde dette beslutningsforslag.

Gade (SF):

Det kan ikke undgå at falde lidt i øjnene i denne debat, at de konservatives og venstres ordførere lægger hovedvægten på at tale om noget helt andet end det, der er det reelle politiske diskussionspunkt. De lægger hovedvægten på at diskutere realrenteforlig, men som det klart fremgik af førstebehandlingen, går venstre og de konservative kraftigt imod denne finansieringsmodel, som inddrager en del af værdistigningen. Det er dér, det politiske skel går, og derfor er al talen om brud på realrenteforliget i virkeligheden udtryk for, at venstre og de konservative i virkeligheden er bange for det.

Jeg siger med vilje venstre og de konservative, fordi det ikke er nogen hemmelighed, at de to andre regeringspartier, CD og kristeligt folkeparti, ikke på samme måde som venstre og de konservative har sat sig som mål at lægge dette forslag for had. Vi ved, at der i de to partier er stærke ønsker om, at en sådan ordening bliver gennemført.

Det, som venstre og de konservative reagerer så voldsomt imod, er, at der her er lagt et nyt princip ind i en finansieringsmodel for landbruget, et princip, som inddrager en del af værdistigningen. Jeg skal ikke komme ind på de juridiske spidsfindigheder i spørgsmålet om, hvorvidt der er tale om brud. Vi kan konstatere, at SF ikke er med i realrenteforliget, men har støttet, at vi fik denne realrente-beskatning. Derfor vil jeg også komme med et par kommentarer om realrente-beskatningen.

Socialdemokratiet siger i sit betækningsbidrag, at de vil overveje andre muligheder, der har tilsvarende virkning, hvis der ikke kan opnås en justering af reglerne om realrenteafgift.

Når SF er medforslagsstiller til dette forslag, og når vi gik sammen med husmændene, var det et kompromis; det vil sige, at der er dele af forslaget, vi er meget glade for, og andre dele, som vi er mindre glade for.

Jeg er enig i socialdemokratiets betragtninger om at overveje andre muligheder med samme virkning; det skal ikke komme an på det. Det skal også være til venstre og de konservative, som kører den kampagne her, at det er det, det handler om, på skrømt. Nej, det er ikke det, det handler om. Det handler om en finansieringsreform, et tilbud, som giver landmændene muligheder for lån på andre vilkår end dem, de har i dag. Det vil

[Gade]

sige, at vi får en situation, hvor landmænd ikke i længden skal leve af jord og mursten, men af deres egen dygtighed og af egen produktion.

Når dette er sagt om realrentebeskatning – og det skal også være sagt til VS – vil jeg videre sige til VS, at der trods alt er tale om, at en tredjedel af værdistigningen bliver inddraget, hvilket er et helt nyt princip, som jeg også har forstået at VS er positivt over for. Det er vel derfor, at VS vil undlade at stemme i dag og dermed hjælper beslutningsforslaget igennem. Det er jeg glad for, og det synes jeg også der er logik i, for det politisk vigtige er, at der er tale om et brud med den finansiering, man har haft tidligere.

Jeg synes også, at man i VS skal være opmærksom på, at husmandsforeningerne i deres oplæg også på andre områder giver nogle andre signaler på landbrugspolitikens område. Man kan vel sige, at husmandsforeningerne forsigtigt – måske for forsigtigt – i stigende grad er eksponent for en anden ideologisk holdning inden for landbruget end landboforeningerne. Også det synes jeg er vigtigt at støtte.

Når VS nu glædeligvis vil være med til at hjælpe beslutningsforslaget igennem i dag, vil jeg mene, at to måneders tænkepause, hvor vi får set forslaget efter, vil bringe os i den situation, at det endelige forslag kan komme igennem. Jeg kan ikke forestille mig, når det kommer til den endelige afstemning, at Tolvmandsforeningerne, landbrugsministeren og statsministeren tager VS i hånden for at hindre en reform, som er med til at inddrage værdistigningerne på landbrugsjord.

(Kort bemærkning).

Ivar Hansen (V):

Jeg har også lyttet til, hvad hr. Gade her har sagt om, at landmændene skal afgive en del af værdistigningen på deres ejendom til gengæld for en lavere rente. Man kan ikke lade være med at blive en anelse betænkelig, når man hører en sådan tale, især ikke, når man ved, at SF i anden sammenhæng har fremsat forslag om en skattereform, hvori der indgår et forslag om en værdistigningsafgift for jord og fast ejendom. Dertil kan man føje, at socialdemokratiets ordfører, hr. Stavad, ifølge dagspressen tilsyneladende har været inde på den samme tanke. Det er en

synsvinkel, man også i landbokredse bør lægge mærke til.

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

Nu skal jeg ikke gøre mig til dommer over, hvad hr. Ivar Hansen lægger mærke til, men det, der var pointen i mit indlæg over for venstre og de konservative, var, at de godt kan punktere den ballon, de har pustet op om realrenten.

(Kort bemærkning).

Rønholt (KF):

Hørte jeg forkert, eller er det rigtigt, at hr. Gade i sine afsluttende bemærkninger sagde, at han beklagede, at VS ikke ville være med til at inddrage værdistigningerne? Er det SFs formål med dette lovforslag? Er alle disse smukke tanker om at hjælpe landbruget blot en indpakning?

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

Det kan ikke være en overraskelse for hr. Rønholt, at SF gerne vil være med til at inddrage værdistigningerne. Som det er fremført tidligere i debatten, er det en del af vores politik. På den anden side ved hr. Rønholt godt, at der i dette forslag ikke er tale om en statslig inddragelse af værdistigninger, men derimod om at give en anden finansieringsmodel, hvor landmanden må give køb på en del af den værdistigning, der kommer på hans ejendom, så han ikke kommer til at leve af inflationen, altså det, jeg før kaldte af jord og mursten.

Larsen-Ledet (RV):

Der er grund til at hilse med tilfredshed den fordragelige tone, der har været i de indlæg, vi har hørt indtil nu, og jeg skal også afstå fra at dramatisere diskussionen. Det er vigtigt, at vi taler sammen i stedet for at prøve på at snakke os fra hinanden.

Jeg vil gerne indlede med at udtrykke tilfredshed med, at folketinget i dag kan træffe beslutning om, at der skal fremsættes lovforslag om en finansieringsreform for landbruget efter de retningslinjer, der er udstukket af Danske Husmandsforeninger. Jeg er overbevist om, at en reform af denne art vil bidrage

[Larsen-Ledet]

væsentligt til at forbedre mulighederne for at fastholde et stort antal landbrugsbedrifter og dermed hæmme den tendens til industrialisering i landbruget, som vi fra det radikale venstre finder uønskelig.

Det fremgår også helt klart af det forslag, som er kommet fra husmandsforeningerne, og som det radikale venstre nu sammen med andre partier har fremsat i folketinget, at det, man vil, er at påvirke udviklingen i en bestemt retning. Det er ikke noget neutralt forslag. Det er netop udformet med den klart formulerede hensigt at sikre familiebruget en dominerende placering i dansk landbrug, en placering, som vi også mener familiebruget bør have.

Nu har det ikke forbigået min opmærksomhed, at der fra forskellige sider i salen er fremført forbehold over for enkelte elementer i forslaget. Jeg mener ikke, at alle indvendinger har været lige vel anbragte, og jeg finder, at nogle af indvendingerne savner jordforbindelse.

Jeg skal ikke afvise, at der er ting i forslaget, som kan gøres bedre under det udvalgsarbejde, der kommer, når vi får lovforslaget fra ministeren. Jeg kan forsikre, at det radikale venstre gerne vil medvirke. Det, vi lægger på bordet her, er ikke noget ultimativt; vi er absolut indstillet på at forhandle.

Vi er derimod direkte afvisende, når man fra forskellig side forsøger at overbevise os om, at det er et skadeligt forslag for landbruget, vi har været med til at fremsætte, eller når man siger, at vi hellere skulle gøre noget helt andet, eller at det var bedre slet ikke at gøre noget. Vi vil, så vidt det overhovedet kan lade sig gøre her i folketinget, have dette forslag fra husmandsforeningerne gjort til lov. Vi ser som sagt gerne brede forhandlinger, men vi er ikke indstillet på at ændre det grundlæggende i forslaget.

Det er noget, der har været lang tid undervejs, og forslagsstillerne er enige om, at hovedprincipperne i det er noget vigtigt for dansk landbrug.

Jeg har også hæftet mig ved, at landbrugsminister Niels Anker Kofoed har udtalt sig meget positivt om forslaget, og jeg vil gerne her citere, hvad han har sagt om forslaget den 10. oktober 1984 til dagbladet Børsen. Ministeren sagde, at han var tilfreds med, at husmændene var nået frem til en kombination af forskellige systemer, hvilket var et ab-

solut fremskridt i forhold til det, udvalgsarbejdet så ud til at skulle foregå om, da det blev nedsat.

Ministeren sagde videre, at det var hans opfattelse, at der nu var kommet langt mere saglighed ind i debatten ved, at en af parterne havde vist vilje til at sætte sig meget grundigt ind i sagerne.

Samme dag udtalte landbrugsministeren i dagbladet Jyllands-Posten, at det var hans hovedindtryk, at der var tale om et meget seriøst arbejde, og at rapportens konklusioner ville danne grundlag for en kommende saglig debat om emnet.

I det radikale venstre hæfter vi os ved disse udtalelser, og vi lægger meget mere vægt på disse udtalelser end på de mere polemiske og politisk-taktiske udtalelser, der også er kommet fra landbrugsministeren i det sidste par dage.

Vi føler os stadig overbevist om, at flere af regeringspartierne, når forslaget snart bliver vedtaget, vil være parat til at gå ind seriøst i arbejdet og lade det taktiske spil ligge.

Vi tror og håber, at kristeligt folkepartis landbrugspolitiske ordfører vil få held til at overbevise sin gruppe om det rigtige i at stemme for en sådan lovgivning. Vi har i det radikale venstre også hæftet os ved, at venstres gruppeformand, hr. Ivar Hansen, i radioen har udtalt, at forslaget, selv om det ikke er lige efter venstres hoved, på den anden side ikke er noget, man vil være med til at forhindre.

Hr. Ivar Hansen gav ved samme lejlighed udtryk for, at der ikke i venstre er nogen formynderisk holdning over for landmændene, og at venstre, hvis et flertal i folketinget ønskede at ændre realkreditlovgivningen efter de retningslinjer, der er fremlagt af husmandsforeningerne, ikke ville stille sig afvisende på den måde, at man ville sige, at det vil venstre under ingen omstændigheder være med til. Hr. Ivar Hansen understregede samtidig, at det afgørende for venstre er, at det bliver gjort helt klart for landmændene, hvad det er, de går ind til.

Jeg tror ikke, der er nogen her i salen eller uden for salen, der behøver at nære frygt for, at denne lovgivning skal blive gennemført fuldstændig i det stille, sådan at landmændene slet ikke ved, hvad der sker herinde med forslaget, og i øvrigt nærer jeg stor tillid til landmændenes egen dømmekraft og til de

[Larsen-Ledet]

rådgivere, vi har i landbruget. Der er ikke risiko for, at nogen kommer til at købe katten i sækken, i hvert fald ikke, hvis man ser det i forhold til de mange landmænd, som lod sig forlede til at optage 30-årige realkreditlån med en effektiv rente på over 20 pct.

Landmændene har ikke brug for, at nogle politiske partier skal være formyndere, og det er jo også sådan – det synes jeg er værd at understrege meget klart – at alle nuværende finansieringsformer opretholdes. Forslaget indebærer, at der kommer et nyt supplement til de hidtidige ordninger. Man kan vælge det, hvis man mener, det passer til éns forhold. Det er absolut frivilligt, og man kan komme ud af det. Derfor er det meningsløst, når der er nogle, der prøver på at tale om, at det er nødvendigt, at vi skal være barnepige for landmændene på dette område.

Det er min opfattelse, at forslaget kommer til at virke som en dynamo, som kommer til at sætte noget i gang, der får betydning og værdi for et erhverv, for tusinder af landmandsfamilier og for lokalsamfundene. Der nedlægges mange landbrug på grund af dårlig økonomi eller meget stram likviditet. Det vil vi gerne være med til at modvirke, og det kan vi i hvert fald gøre et langt stykke hen ad vejen med dette beslutningsforslag.

Jeg skal slutte med at opfordre til at stemme for forslaget, og det er ikke for forslagsstillernes skyld; det er heller ikke for landbrugsministerens skyld, men udelukkende for landbrugets skyld.

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Der er ikke noget i VS' holdning, der har ændret sig fra førstebehandlingen af dette beslutningsforslag til nu. Det er derfor op til socialdemokratiet, de radikale og SF, om de har lyttet til os, hvis de da vil have os med, eller om landbrugsministeriets embedsmænd blot skal lege beskæftigelseslege de kommende par uger.

Vi synes, som vi har sagt mange gange, at der er nogle rigtige tanker fra husmændene – de trækker i en god retning. Husmændene har indset, at det er nødvendigt at give afkald på en del af værditilvæksten som betaling for de billige lån, om end det kun drejer sig om en tredjedel. Det synes vi er en god ting – det er godt, at de er begyndt at tænke i den retning – og det vil vi gerne støtte.

Men vi synes også, der er noget skidt i forslaget. Vi går imod, at renteafkastet fritages for realrentebeskatning, og at der kan ske en kapitalisering. Det synspunkt har vi altid haft, og det kan ærlig talt ikke komme bag på forslagsstillerne. Dybest set kan skattefritagelsen jo kun betales af andre, hovedsagelig lønmodtagerne, og det går vi imod.

Men når vi har vejret disse to ting op imod hinanden, vil vi ikke blokere for, at det i dag pålægges landbrugsministeren at fremkomme med et lovforslag på baggrund af husmændenes tanker, og derfor vil vi undlade at stemme i dag.

Hvordan vi vil stemme for det endelige lovforslag til sin tid, vil selvfølgelig afhænge 100 pct. af, om det trækker i den rigtige eller i den forkerte retning. Men retningen er så forkert, hvis vi ikke får sikret, at der ikke kan ske en kapitalisering, og hvis der stadig sker en fritagelse for realrentebeskatningen, at lovforslaget bliver uspiseligt for os, og det, der er uspiseligt, vil vi selvfølgelig ikke spise; kort sagt, så må vi stemme imod det herinde.

Vi er opmærksom på, at landbruget har nogle finansielle problemer, men vi tror ikke, at de løses lige nøjagtig ved dette forslag. For os at se er et af hovedproblemerne, at gårdene har en alt for høj handelspris. Det skyldes dels jordspekulation, dels overinvestering i forventning om en fremtidig værdistigningsgevinst. Samtidig presses priserne i vejret, fordi YL-lånene, de yngre landmænds lån, kapitaliseres. Et andet problem er det høje egenkapitalkrav, som kræves ved ejendoms køb.

Vores forslag til afhjælpning af finansieringsproblemet er, at ejendommens pris må svare til ejendommens afkastningsmulighed, at der pålægges en 100 pct. kapitalvindingskat, at spekulationsgevinster forhindres, og at naturgrundlaget opretholdes og forbedres i økologisk forsvarlig retning.

Det er lidt udfordrende for os, at finansieringsreformen i husmændenes udgave slet ikke kommer ind på, slet ikke diskuterer, at en finansieringsreform vel dybest set også burde ses i sammenhæng med en omlægning af landbrugets struktur i retning af et mere økologisk rigtigt landbrug uden nitratforurening. Forslaget er på denne måde blot økonomi uden økologi.

Til hr. Gade fra SF vil jeg sige, at VS ikke har noget specielt ønske om at holde i hånd

[Elisabeth Bruun Olesen]

med Tolvmandsforeningerne, tværtimod ville vi da hellere bide hånden af dem, men det betyder nu ikke, at VS, fordi husmændene med et forslag har sagt A, også straks siger B. Vi holder egentlig heller ikke i hånd med husmandsforeningerne – vi er heller ikke kærestere med dem – og selv om det endelig var, kan man jo godt have forskellig mening, selv om man er kærestere.

Arne Bjerregaard (KrF):

Jeg bliver vel nødt til at svare hr. Stavad. Nu ved hr. Stavad jo udmærket, at jeg er en loyal person – også over for min gruppe – og det, der står i betænkningen, er gruppens indstilling, ikke min indstilling. Det, jeg sagde ved første behandling, står jeg stadig væk ved. Jeg har arbejdet for og ønsket i mange år, at vi skulle lave en finansieringsreform for landbruget, og det ønsker jeg stadig væk. Når jeg ikke kan stemme for forslaget, er det, fordi jeg mener, at det er om ikke dårligt, så i alt fald ikke godt nok til at løse de problemer, som landbruget står over for i dag og vil stå over for i fremtiden.

Ove Jensen (FP):

Efter samtale med adskillige landmænd er jeg overbevist om, at dette forslag, hvis det kom til afstemning ude hos landmændene, ville falde med et brag. Landmændene har behov for at få deres store gæld gjort mindre. Konsekvensen af dette forslag vil være, at landmændenes gæld bliver forøget. Fremskridtspartiet tror ikke på, at dette forslag kan løse landmændenes problemer, og derfor stemmer vi imod forslaget.

Landbrugets problemer løses ved, at man afvikler landbrugslovens mange restriktioner, ved at man fører en politik, så renten kan blive lavere, og ved at man stopper med at tømme landbruget for kapital over skattelovgivning.

Det vil igen gøre landbruget til et frit og selvhjulpent erhverv, der kan klare sig selv uden tilskud. Så ville der ikke være en eneste landmand, der drømte om at gå ind i en finansiering, der beviselig medfører, at gælden forøges hvert eneste år.

Maisted (FD):

De frie demokrater kan selvfølgelig ikke gå ind for et forslag, hvis sigte er at socialise-

re et frit erhverv. Man kalder dette en finansieringsreform, og det kan kun betyde ændringer, men det er efter min opfattelse en ændring til det værre, hvis man ønsker at bevare dansk landbrug som et selvstændigt erhverv. Hvis meningen med dette forslag er i løbet af en generation at udskifte frie landmænd med lønmodtagere, er jeg helt sikker på, at man vil nå sit mål med et sådant forslag.

Selvfølgelig stemmer jeg imod.

Bjørn Westh (S):

Hr. Larsen-Ledet udtrykte i Radiotinget i lørdags, at det ville være en historisk begivenhed, når beslutningsforslag nr. B 59 byggede på Danske Husmandsforeningers tanker blev vedtaget. Det synes jeg er rigtigt; det er i hvert fald flere års arbejde, der får det blå stempel. Det synes jeg også de medlemmer af tinget skulle tænke på, der hele tiden prøver at nedgøre forslaget ved at sige, at dette bare er noget, socialdemokratiet har fundet på for at genere samarbejdet mellem den konservative regering og det radikale venstre.

Forhistorien er, at jeg ved en tale på Jenle, Jeppe Aakjærs gård i Salling, ved det første Jenlestævne i nyere tid, i 1981, gjorde mig til talsmand for en finansieringsreform, der kunne give landmændene et tilbud om en virkelig lav rente, mod at landmændene gav afkald på en del af den fremtidige værdistigning på deres ejendom.

Danske Husmandsforeningers formand, Christian Sørensen, talte også ved Jenlestævnet i 1981. Han var meget positiv over for disse tanker og syntes, vi skulle gøre noget ved det, og det blev bl.a. til arbejdet i jordbankudvalget.

Jordbankrapporten blev desværre ikke færdig før regeringsskiftet i 1982, og den konservative regering ønskede som bekendt ikke at arbejde videre med tankerne om en lav rente mod afgivelse af noget af de fremtidige værdistigninger, og rapporten blev, da den var færdig, derfor lagt på is.

Vi har siden i folketinget gennem beslutningsforslag forsøgt at få reformarbejdet sat i gang, men uden held indtil i dag.

Husmandsforeningerne var kede af regeringens negative holdning til jordbankrapporten. For at arbejdet med en finansierings-

[Bjørn Westh]

reform ikke skulle gå i stå, nedsatte husmandsforeningerne derfor Det tværpolitiske Udvalg. Venstre og de konservative blev ligesom andre af folketingets partier indbudt til at deltage, men sagde af uforklarlige grunde nej.

Mens udvalget arbejdede i husmandsforeningerne, havde vi en forespørgselsdebat i folketinget i april 1984. Der viste sig ved denne debat et flertal i folketinget for at skabe nye låneformer byggende på princippet: lav rente mod at give afkald på en del af værdistigningerne. Debatten kunne være endt med en dagsorden, men det afstod flertallet fra, da regeringen erklærede sig villig til et positivt samarbejde om reformtankerne. Regeringen indkaldte til nogle få møder i efteråret og lovede et konkret udspil inden den 1. december 1984. Det kom ikke – det blev standset i koordinationsudvalget – og derfor fremsatte de tre partier det forslag, vi i dag behandler.

Når jeg har gjort så meget ud af forhistorien, er det for at understrege, at forslaget er alvorligt ment og ikke udtryk for et politisk drilleri. Statsministeren og andre har i de senere dage pludselig haft meget travlt med at understrege, at en del af finansieringsreformen efter deres mening ville være et brud eller i hvert fald et moralsk brud med forliget om realrenteafgiften

Det mener vi ikke i socialdemokratiet det er, og vi er faktisk forundrede over diskussionen om realrenteforliget i denne forbindelse. Men da statsministeren og andre har lagt stemmerne op i det høje stemmeleje, skal vi naturligvis diskutere tingene med regeringen.

Når vi undrer os lidt over den voldsomme fremfærd, skyldes det, at vi aldrig har hørt påstand om et brud på realrenteforliget, hverken når vi her i folketinget har drøftet jordbankreformen, eller da vi drøftede tingene i landbrugsministeriet. Men jeg forstår også, at statsministeren i dag efter ministermødet har udtalt, at han ikke anså det for at være et stort problem.

Socialdemokratiet ønsker mange selvstændige landbrug i mange størrelser på mange forskellige hænder. Vi ønsker, at alle samfundsborgere med lyst og energi til at være landmænd skal have mulighed for at erhverve et landbrug, også selv om de ikke har meget formuende forældre til at købe en ejendom til sig. Skal dette mål nås, er det nød-

vendigt at skaffe nogle finansieringsmuligheder, almindelige mennesker kan magte.

Husmændenes forslag, som gartnerne i øvrigt har udtalt sig positivt om, vil give de unge bedre chancer. Forslaget vil også give lettelser til mange andre landmænd, der i dag har vanskeligheder med at klare de store ydelser.

Det er uforståeligt for mig, at partier, der kalder sig liberale, vil være imod, at den enkelte landmand får et tilbud om en anden finansieringsform end de eksisterende – der er jo tale om et tilbud – men man tør åbenbart ikke lade landmændene selv vælge.

Debatten om en finansieringsreform efterlader endnu et spørgsmål. Hvad vil landbrugsministeren egentlig? Vil han ikke foretage sig noget overhovedet? Har han ingen bud på løsning af de problemer, som tusindvis af landmænd og kommende landmænd står over for?

Jeg mener, at det beslutningsforslag, vi i dag behandler, kan hjælpe på nogle af problemerne, og jeg vil derfor anbefale folketinget at stemme for forslaget.

Landbrugsministeren (Niels Anker Koføed):

Jeg vil gerne starte med at udtrykke en vis form for skuffelse, for dette beslutningsforslag burde være kommet til behandling på et senere tidspunkt. Når der nu tales så meget om velvilje og interesse for en finansieringsreform, synes jeg, man skulle have brugt lejligheden til at undersøge dette forslag lidt nærmere. Det er selvfølgelig rigtigt, som nogle har sagt, at debatten kom op på for høje toner, men så synes jeg, man efter førstebehandling i folketinget burde have benyttet sig af lejligheden til at få disse spørgsmål virkelig uddybet. Denne debat vidner om, at der er nogle spørgsmål, som godt kunne være blevet besvaret yderligere, for det er meget godt, hvis man kan sige: nu pålægger vi landbrugsministeren at udarbejde forslag om en finansieringsreform, men beslutningsforslaget er jo så konfust, at det er meget vanskeligt at se, hvad det egentlig er, man vil.

Det første, jeg gerne vil sige, er, om man er klar over, at konsekvensen af en af sætningerne i beslutningsforslaget er en afskaffelse af tolagsprioriteringen i landbruget, så vi i løbet af 3 til 5 uger skal være parat med et lovforslag, som indfører enhedspriorite-

[Landbrugsministeren]

ring. Er det det, man vil? Vil man med ét slag afskaffe DLR på ét område, til trods for at man har været enige om, at tolagsprioritering både for industri og landbrug var en fornuftig finansieringsform? Er det virkelig hensigten med et sådant beslutningsforslag? Det er et afgørende element i beslutningsforslaget, at enhedsprioritering indføres øjeblikkelig, og dermed at DLR må afskaffes. Det er et spørgsmål, jeg synes burde være besvaret, inden man går i kast med, hvad man skal.

Jeg skal ikke bruge megen tid på den tidligere debat, men når hr. Stavad siger, at dette kan løse de unge landmænds etableringsproblemer, synes jeg også, man må tage hensyn til, at alt andet ikke er lige. Hvis det var så optimistisk, som hr. Stavad sagde, ville også den fordel blive kapitaliseret.

Nej, ville hr. Stavad sige, vi indfører værdistigningsafgift. Det er svaret. Det vil altså sige, at man nu vil hjælpe de unge landmænd ved billige lån, men så skal vi lige have nogle penge ind andre steder fra, og så indfører man værdistigningsafgift.

Hvis den teori er rigtig, vil det jo blive endnu vanskeligere at finansiere med indeksslån, for så vil friværdien efterhånden blive indsnævret. Hvordan vil kapitalmarkedet reagere på disse indeksoptioner? Det synes jeg også er ting, man skal tage fat på.

Hr. Stavad nævnte det eksempel, at man kan købe tillægsjord billigere, for nu har han billigere lån. Ja men hr. Stavad ved da fra sin virksomhed i finansverdenen, at hvis det først rygtes, at man har gode finansieringsmuligheder, vil sælgeren reagere. Han vil sige: ja men han har godt med penge og kan få billige lån – vi forhøjer prisen. Så er det det samme som før. Der er ingen forskel. Så stiger jordprisen bare tilsvarende, og så bliver ydelsesproblemerne nøjagtig de samme. Men så sker der selvfølgelig en indsnævring af friværdien, som gør det umuligt for ham at finansiere almindeligt inventar. Derfor siger jeg, at det er lidt for stærkt at bruge ordet reform om dette forslag. Der er ikke noget nyt i det, men der er en masse problemer, som vi skal have gennemdrøftet. Men det første problem er altså, om det er en forudsætning, at der indføres enhedsprioritering inden for landbruget. Det er det første, jeg gerne vil have svar på.

Det næste problem, som vi selvfølgelig kan diskutere, er den geniale idé, som hr. Bjørn Westh sagde at han og hr. Chr. Sørensen fik, om at afgive noget af værdistigningen for at få billige lån.

Ja men de tanker havde man jo også i 1930'erne. Det er ikke noget nyt. I 1919 indførte vi jordrentebrug i Danmark, i 1966–67 måtte vi komme dem til hjælp, således at de kunne få afløsning, for det gik ikke. Men der er gået en generation, og det vil sige, at den nye generation ikke kan huske, hvad der er sket. Måske har de heller ikke læst om det eller måske ikke forstået det, så det er tilgiveligt.

Men så vil jeg sige følgende til hr. Bjørn Westh: jordbankudvalget lavede sin rapport færdig, dets betænkning forelå. Den sagde klart, hvordan konsekvenserne af indeksslån ville være. Hvorfor har hr. Bjørn Westh og socialdemokraterne ikke på grundlag af jordbankudvalgets rapport udarbejdet nødvendige forslag om indeksslån? Jeg fremlagde det i folketinget, og det bekræftede klart det, vi vidste i forvejen, nemlig at indeksslån kan have visse likviditetsmæssige fordele de første 5–6 år; siden hen er der ikke fordele. Det synes jeg man skal sige rent ud.

Hr. Bjørn Westh siger, at dette forslag er alvorligt ment og ikke drillerier. Ja men jeg har da opfattet det som alvorligt ment. Det var også derfor, jeg i min indledning sagde, at jeg havde håbet, folketingsudvalget havde brugt tiden til at få det spørgsmål afklaret, for hvis vi skal lave noget i fællesskab, havde det også været bedst at få noget konkret ud af disse ting.

Til slut skal jeg bare sige, at jeg har meget vanskeligt ved at forstå, hvordan i alverden indeksslån kan komme disse 10.000 såkaldte sølvbryllupslandmænd til hjælp. Vi har masser af beregninger, der viser, at det ikke kan lade sig gøre. Derfor synes jeg ikke, man skal foregøgle folk, at det er noget, der hjælper.

Jeg har lyttet til debatten, og jeg er enig med regeringspartierne i at stemme imod beslutningsforslaget. Jeg havde håbet på, at man havde brugt lidt mere tid i udvalget, så vi kunne have fået flere ting afklaret, inden vi gik ind i den fase, vi nu er i.

(Kort bemærkning).

Bjørn Westh (S):

[Bjørn Westh]

I anledning af landbrugsministerens bemærkninger om, at han håbede, dette var kommet på et senere tidspunkt, så han havde haft mere tid til at lave et forslag, må jeg gøre opmærksom på, at landbrugsministeren i bilag 6 oplyser, at hvis datoen som minimum udskydes til 1. april, vil han kunne nå at lave de nødvendige forslag, og det er det, der er sket ved, at vi har udskudt datoen til den sidste hverdag her i folketinget inden 1. april. Vi har altså taget hensyn til regeringens tidsfrister, og der skulle derefter ikke kunne være nogen problemer. Der skal være enhedsprioritering for så vidt angår de lån, hvori denne kombination indgår.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslaget til folketingsbeslutning vedtoges med 71 stemmer (S, SF og RV) mod 66 (KF, V, CD, FP, KrF og FD); 6 (VS og Arne Bjerregaard (KrF)) stemte hverken for eller imod.

Formanden:

Om denne vedtagelse vil der nu blive givet meddelelse til landbrugsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Anden behandling af lovforslag nr. L 140:

Forslag til lov om indfødsrets meddelelse.
(Fremsat 30/1 85. Første behandling 5/2 85. Betænkning 7/2 85).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§§ 1-3
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Anden behandling af lovforslag nr. L 105:

Forslag til lov om ombygning m.v. af Fysiurgisk Hospital i Hornbæk.
(Fremsat 12/12 84. Første behandling 17/1 85. Betænkning 7/2 85).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§§ 1 og 2
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Anden behandling af lovforslag nr. L 143:

Forslag til lov om ophævelse af lov om oprettelse af en produktivitetsfond.
(Fremsat 30/1 85. Første behandling 5/2 85).

Der var ikke stillet ændringsforslag.